

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ה' אייר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת נד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד תחילת סימן תע"ב.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה וכוזה' עד 'ועתה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה טו עד עד סוף הפר

ספה ישנה באופקים הצילה מאות יהודים משעטנו | "הריני מוכן ומזומן לחבוש את המסכה, לשם ייחוד... | ל"ג בעומר? - אם לא נוכל להגיע למירון, נביא את מירון אלינו... | 1878

על דא ועל הא

בימים האחרונים נופף רבי מנשה שליט"א באמצע השיעור במסכת בד שחורה שבידיו. הוא רצה להדגים ולהדגיש הברקה רוחנית חשובה מאד הקשורה לחבישת המסכות - דבר שלפני חודשיים נראה לנו פורימי למדי ופתאום הפך לשגרת היום-יום...

מסכה עם 'לשם ייחוד'

וזה תוכן דבריו:

"יכול אדם ללבוש את המסכה כמצוות אנשים מלומדה, מתוך ידיעה ומחשבה שהוא עושה זאת כי כך אמרו וכי צריך להתגונן מפני נגיף הקורונה... אבל מאידך, יכול אדם להרוויח התקרבות אל בוראו ושכר מצוות עשה דאורייתא, זאת על ידי שהוא ייטול את המסכה בידיו - כאדם הנוטל לולב ואתרוג - ויאמר 'לשם ייחוד קודשא־בריק־הוא, הריני מקיים מצוות עשה של ונשמרתם מאד לנפשותיכם', ועם כוונה זו לכסות את פיו וחוטמו במסכה שבידו - והנה, הוא הרוויח מצוה".

עד כאן דברי הרב. לפני כחודשיים כתבתי יריעה נרחבת בגליון ה'תורני' אודות כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען זי"ע שהיה תדיר מזהיר את כל הבאים בשעריו: "לפני שמקיימים מצוה מסוימת, גם מצוה שמקיימים על ידי דברים של חולין, חייבים לכוון לשם מצוה, במיוחד במצוות עשה דאורייתא, וכך זוכים לכוון את הלב לבורא ולשכר טוב הצפון לנו לעולם שכולו טוב".

באותה נימה אנו יכולים לאמץ את הצעתו החשובה של הגאון הרב רייזמן שליט"א, וכך גם נזכה לקיים מצוות 'ונשמרתם' ובכלל, כל ההרגשה סביב חבישת המסכה תשתנה לנו. וכשהיא תפריע

יקותיאל יהודה גנזל

כשנגיף הקורונה עוד היה שמור בדיסקרטיות במבחנות שבמעבדת הנגיפים בהוואן הסינית, הרבה לפני שהסינים הגו את התירוץ מנקה־האשמה של 'הקורונה הגיעה מעטלף', החל הגאון החסיד רבי מנשה רייזמן שליט"א להעביר את שיעוריו עתירי המדע התורני בשידור חי.

יהודים מכל רחבי העולם, לא עוברים יום מבלי לשמוע את רבי מנשה - מיחידי הדרשנים שמחדש בטובו מדי יום ביומו שיעור חדש וחומר חדש מתוך מעיין שמימי לא נגמרים. עד ימי הקורונה, השיעור (ואם איני טועה, מדובר ביותר משיעור יומי אחד), נמסר ברוב עם, במקהלות שומעים, ובד בבד מועבר בשידור, במראה ובאומר, להמוני אמוני עם סגולה. בעידן הקורונה, השיעור ממשיך להיאמר, השידור־החי רק עמוס עוד יותר, ורק בית־ הכנסת בו השיעור נאמר, ריק ושומם.

בימים האחרונים נופף רבי מנשה שליט"א באמצע השיעור במסכת בד שחורה שבידיו. הוא רצה להדגים ולהדגיש הברקה רוחנית חשובה מאד הקשורה לחבישת המסכות - דבר שלפני חודשיים נראה לנו פורימי למדי ופתאום הפך לשגרת היום-יום.

טורים ודעות

"הילדים של השכנים שלי אומרים תמיד שלום, ולא חושבים שהם לבד בעולם. אני מתניידת עם מקל הליכה, ובעיני ההורים שלהם די בכך כדי להעניק לי קדימות בתור בבנק, בדואר ובבית המרקחת, ואם יש בסביבה כיסא פנוי - ימהרו להציע לי אותו..."

"ראו פלוני שלמד תורה, מה נאים מעשיו"

חיים ולדר

פה ושם, בשוליים, אתה שומע קיטורים, ביקורת עצמית. אנשים שלא מרוצים מהחברה שהם חיים בה, מצורת החיים, מהצפיפות, מהכללים, ממה שנראה כבלגן (ובעצם משהו טבעי ואפילו עדין מהמצופה מבניין עם 200 ילדים).

יש אנשים שאוהבים לקטר ולהתבכיין ואנחנו בהחלט נפרגן להם את זה, אך יש אנשים שבאמת מאמינים בזה. בשבילם ובשבילנו אני אביא כאן, ללא התערבות, מאמר שנכתב בעיתונות הכללית על ידי עיתונאית חילונית לחלוטין, א' מלמד. היא כותבת דברים הידועים לרוב הקוראים, אך תמיד נעים לקבל ביקורת חיובית ממישהו שבא מבחוץ.

תחת הכותרת "בשכונה החרדית שלי, נאים השכנים", כותבת מלמד כך:

"הילדים של השכנים שלי אומרים תמיד שלום, ולא חושבים שהם לבד בעולם. אני מתניידת עם מקל הליכה, ובעיני ההורים שלהם די בכך כדי להעניק לי קדימות בתור בבנק, בדואר ובבית המרקחת, ואם יש בסביבה כיסא פנוי - ימהרו להציע לי אותו ואף יקומו ממושבם לכבודי.

"ברוך בואכם לפאתי שכונה חרדית, אי-שם במרכז הארץ. לא ידעתי שהשכונה חרדית כשמצאתי בה דירה נאה, במחיר שכירות הגיוני. ונאים השכנים. נאים השכנים בעיניי, נאים מאוד. מפני שהם נוהגים בדרך ארץ. ילדיהם אומרים לי 'שלום' כשאנחנו נפגשים בחצר הבית, אף אחד לא מרעיש בשעות הלילה - והחצר, תתפלאו, ממש מטופחת.

"שלושה חודשים אני כאן, ולא שמעתי אפילו מהומה אלקטרונית אחת בשעות המנוחה או בשבת. בגינת המשחקים אין בני נוער עם וודקות או נרגילות, או שניהם. אם יש בכלל בני נוער, הם מגיעים כשמרטפים של הקטנים, וכשאלה זקוקים למשהו - יש אוזן קשבת ויד מלטפת שמונעים את שירת הסירנה השגורה של הפעוט הישראלי הממוצע. קוראים לזה, בפשטות, דרך ארץ.

"לא ידעתי שהשכונה חרדית כשמצאתי בה דירה נאה, במחיר

שכירות מאוד הגיוני, כאילו אין בועת נדל"ן בעולם. פעם, לפני ארבעים שנה ויותר, למדתי בבית הספר השוכן ברחוב בו אני מתגוררת כעת, וזה בערך כל מה שידעתי עליו: שיש בו תיכון חילוני אחד ובית ספר דתי אחד, וזהו. למיטב זיכרוני, בשנים הרחוקות ההן השכונה הייתה יותר מעורבת, והיו בה יותר תושבים סרוגי כיפות מכפי שאני רואה היום, כשהסרוגים הולכים ומתמעטים לטובת חובשי המגבעת.

"ונאים השכנים, מפני שהם נוהגים באותו משלב של גינונים, איסורים, היתרים וציוויים המאפיין תרבות מובחנת, הרמונית כלפי פנים ולא מתנגחת כלפי חוץ: בעברית קוראים לזה, בפשטות, דרך ארץ.

"ברור לי גם שהשכנה מלמטה לא תוכל לשתות אתי קפה אצלי בבית, וניפגש לשם כך בעיר במקום שמקובל עליה, ודאי יהיה מקובל גם עליי, ויש מקומות כאלה: כשרים למהדרין ונאים ביותר, אז מה אכפת לי. וברור לי גם שבסופר השכונתי, מחירי הבשר והירקות - שנת שמיטה - יקרים יותר מאשר בשכונות אחרות, אבל זה מתאזן עם הממתקים הגנריים והמבצעים למשפחות ברוכות ילדים. והגם שכשרות מהודרת איננה חלק מסדר היום שלי, הסופר המקומי דווקא כן.

"מקל ההליכה שלי מזמין הצעות לסיוע שכמותן לא היו לי מעולם בשכונות חילוניות, בהן אני נאלצת להסביר לקופאית במבוכה שאני צריכה עזרה באריזה כי יש לי רק יד אחת פנויה - כמה פעמים שמעתי 'זו לא בעיה שלי, גברת', אתם לא רוצים לדעת. מעולם לא כאן, במקום שהשכונה חרדית - והשכנים נאים.

"הֲיֵהוּ מקדים שלום לכל אדם, הם מלמדים את ילדיהם - והללו עושים זאת בטבעיות, והנה לכם ההבדל המהותי ביותר בין ילד חילוני ישראלי - לבן גילו החרדי או הדתי. אלה האחרונים, יש להם תודעה של זולת. הם לא חושבים שהם לבד בעולם ושהם מלכי העולם, והם לא צורחים 'תקני לי' ביושבם בעגלה של הסופר. בלי לדעת מי זה פרופסור רוליידר או סופר נני (יועצי חינוך מהמדיה החילונית ח.ו.) יש להם גבולות מאוד ברורים בין עצמם לבין הזולת, והם לא נראים כמי שחושבים שהם מרכז היקום.

"כאן מתרחש ההיפך הגמור: הורים סומכים על בית הספר שבו בחרו. בדרך כלל, הם לא טועים, מפני שהכל מרושת יפה סביב עקרונות מרכזיים משותפים. אצל החילונים, מספר העקרונות כמספר ההורים, ולכן אין למעשה בתי ספר אידיאולוגיים מובחנים זה מזה. כולם שוחרי טוב אבל שטופי אלימות; כולם מדברים גבוהה-גבוהה על החזון שלהם, אבל פורטים אותו למטחנה של מבחנים.

"כמי שלא פחדה מעולם מפני חרדים או בני אדם בכלל, אני פשוט נהנית לחיות כאן. וכן, גם אני מקדימה שלום לאנשי הבניין. גם אותי חינוכו ככה, פעם, לפני שכולם שנאו את כולם..."
(מגיזן 'במה')

"הבדל מהותי אחר, אם תרצו, הוא בשמות החיבה שאמהות נוקטות כלפי עולליהן. מזה: 'מי גאון של אמא, מי נסיך?'... ומזה: 'צדיק של אמא'. צדיק צריך להוכיח את עצמו במעשים. נסיך - ממש לא. הוא נולד כזה, ומותר לו להתנהג בדיוק כמו שהוא רוצה, והורים - נתינים צייתנים בממלכתו - 'זורמים עם הילד'."

"הווה גולה למקום תורה, לומדים הילדים - ומתייצבים בבוקר לתחנות הסעה שייקחו אותם מרחק של עשרות קילומטרים, לפעמים, לבית הספר הכי טוב שהוריהם בחרו עבורם בקפידה, מתוך מחשבה שאין דבר חשוב יותר מחינוכם. עצם המחשבה על סידור כזה מעוררת חלחלה אצל ההורה החילוני הממוצע, שרוצה את בית הספר שלו ממש מתחת לבית, וממשיך לקטר על איכותו בעודו מסרב ליטול חלק במעורבות ההורים הנדרשת.

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

כמה פרות היו לרבי אלעזר בן עזריה?

שבת דף נד

"לא פרתו של ר' אלעזר היתה, אלא של שכנתו היתה, ומתוך שלא מיחה בה - נקראת על שמו"

באופן נורא כזה, זכה בודאי לעליה נפלאה גדולה עד למאד על ידי תשובה גדולה זו על פגם זה. וגם ידוע שהצדיק בתשובתו הוא עוסק בתיקון הכלל, כמובא אצל משה רעיא מהימניא שאמר 'מחיני נא', כי תלה כל עוונות בית ישראל בפגם דק שמצא בעצמו מכיון שהוא שורשם א"כ הבין שבו תלויה האשמה.

נמצא שבסופו של דבר זכה רבי אלעזר בן עזריה בעקיפין על ידי תוצאות של פגם זה שלא מיחה בשכנתו, יותר מאשר זכה מכל אלפים ורבות פרים שהיו לו, כי כשבא לעולם העליון וראה גודל מדריגתו שזכה על ידי פרת שכנתו שבעטיה הוזקק לשוב ולהגיע למדריגות רמות ונשגבות, אז נראה ונתגלה שאין לו אלא פרה אחת בלבד, והיא אותה פרה של שכנתו שהיא גרמה לו לכל הזכיה הזאת, ולכן כינו אותה חז"ל פרתו של ר' אלעזר בן עזריה.

באחד משיעוריו של הרה"צ ר' יעקב מאיר שכטר (הו"ד בלקט אמרים ח"ב עמ' כ) הביא דברים ששמע מהרה"צ ר' מרדכי מזוועהיל זצ"ל, על דברי הגמרא שמסופר על פרתו של ר' אלעזר בן עזריה שהיתה יוצאת ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים. והקשו בגמרא וכי פרה אחת היתה לו, והרי תריסר אלפי עגלי היה רבי אלעזר בן עזריה נותן מעדרו מידי שנה בשנה למעשר בהמה, אלא של שכנתו היתה, ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו. והקשה שגם לאחר תירוצם עדיין טעון ביאור, והרי סוף כל סוף פרה זו לא היתה שלו, ואיך שייך כלל לכנותה על שמו רק עבור זה שלא מיחה.

ותירץ על פי דברי הירושלמי (פ"ה ה"ד) שרבי אלעזר שב על עון זה שלא מיחה, והתענה כל כך עד שהשחירו שיניו מן הצומות. נמצא שעל עוון זה שלא שם לב למחות בשכנתו עשה תשובה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

איך נעבור השנה את ל"ג בעומר בלי מירון?

הרב י' טוורסקי

השבוע הוא התקשר אלינו. ידיד ותיק, איש נלבב ורב פעלים. מבעד לאפרכסת נשמע קול אנחה. הוא גנח בקול רם: 'רבי שמעון'...

מה קרה ר' שמעון? - מיהרתי לשאול בבהלה. ידידי המשיך להשמיע את נהמת ליבו הדואב: 'רבי שמעון! רבי שמעון! רבי שמעון!...'.

בשלב זה התחלתי לקלוט במה דברים אמורים. אין לי מושג אם שמו בישראל של ידידי, שנקרא 'ר' שמעון', הוא על שמו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, או לאו דווקא, מה שבטוח הוא שנשמתו קשורה בחבלי עבותות אהבה עם התנא הקדוש ועם הציון הקדוש באתרא קדישא מירון. אותו הוא פוקד בתדירות גבוהה. ועל כך בדיוק דווה ליבו בימים אלו.

כיצד נעבור את ל"ג בעומר השתא ללא הנסיעה למירון? - המשיך בדם ליבו. כיצד יוכלו ילדינו היקרים לחוות יום קדוש ונשגב שכזה כאשר כולנו ספונים ומסוגרים בבתים, כפי שעדיין מסתמן באופק המעורפל? כיצד נוכל לחגוג את שמחות ה'חלאקה' המרוממות עם החתנים הרכים והזכים, בני השלוש, ללא שענייהם הטהורים תשזופנה את האטמוספירה העילאית המרחפת בהר הקדוש והשמחה הכבירה המתחוללת ביום קדוש

זה במירון?

לסיכומה של שיחת הטלפון הטעונה, מבקש ידידי ר' שמעון להעלות רעיון עצום אותו הגה מתוך סערת נפשו ההומיה. בעזרת ה', הוא אומר, אם לא ייתכנו שינויים ברגע האחרון, אני מתעתד לערוך סעודת חג בליל ל"ג בעומר בסלון ביתי - בהשתתפות המשפחה הגרעינית שלנו - לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. כולנו נלבש בגדי שבת ויום טוב. נערוך שולחן לתפארת עם מפה צחורה עליו נסב לסעודה של בשר ודגים וכל מיני מטעמים לכבוד שמחת ההילולא.

לאחר תפילת ערבית חגיגית, נדליק נרות שמן זית בבית לכבוד התנא הקדוש, נשיר ונזמר 'בר יוחאי' ושאר הפיוטים כנהוג, נצא ברקידה של מצוה סביב השולחן הערוך, ולאחר מכן נערוך את הסעודה לכבוד התנא.

אין ספק, מפטיר ר' שמעון בלהט, כי זכותו של התנא הקדוש תעמוד לנו - ולכל מי שיעשה סעודה כיד המלך כדת היום בביתו ובקרבו בני משפחתו - כי תורתו יגן לנו, היא מאירת עינינו והוא ימליץ טוב בעדנו, אדונינו בר יוחאי.

לא יכולנו שלא לשתף את קהל הקוראים היקרים ברעיון עצום שכזה. הבה נתכונן כבר מעכשיו ליום הגדול.

(המבשר)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

"רק בדרכי נועם": תשובות לשאלות בענייני הינוך ממון ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א בכינוס למחנכי תשב"ר באסרו חג פסח

יושבים בבית ומאבדים את המימד של הזמן, כי הם נמצאים כל הזמן בבית וישנים מאוחר וקמים מאוחר. עד כמה צריכים להקפיד איתם על זמן קריאת שמע ותפילה?

רבינו שליט"א: "בדרכי נועם. רק בדרכי נועם, בלי כפייה".

שאלה: ובדרכי נועם לנדנד להם?

רבינו שליט"א: "לא, לא לנדנד, רק בדרכי נועם. הילד יודע מה שטוב לו, צריך לתת לו עידוד שירצה, שיהיה לו חשק. כפייה זה לא משפיע בכלל, זה עושה תוצאה הפוכה. אסור להכריח ילד. רק בצורה מעניינת, בידידות, מתוך אהבה.

"בדרך כלל הילד עושה מה שאבא שלו עושה, זה טבע של חיקוי, ואם מכריחים התוצאה הפוכה. רק בדרכי נועם, שלא ירגיש בכלל שיש ביקורת עליו.

"ילד מרגיש את הביקורת ואז זה כואב לו מאוד! זה גורם לילד לפריקת עול. שלא ירגיש ביקורת - זה כלל חשוב בחינוך".

באסרו חג פסח השנה התקיים כינוס למחנכי תשב"ר בהשתתפות מרן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א. בסיום משאו ענה מרן שליט"א למספר שאלות שהגיעו מציבור המשתתפים.

שאלה: היות שהלימוד דרך הטלפון בוודאי אינו כמו הלימוד הרגיל - במה יתמקדו המלמדים? האם בלימוד העיקרי, כגון בכיתות הגבוהות שלומדים גמרא, להתמקד דווקא בגמרא, ובכיתות של משניות - במשניות וכו', או ללמוד יותר דברים שמושכים את הלב?

רבינו שליט"א ענה: "מה שמושך את הלב, מה שיותר מעניין. זה העיקר, לימוד שמעניין ומושך את הלב. מה שיהנו יותר, שיהיה מעניין יותר, שירתק וימשוך אותם יותר. העיקר שיהיה דבקות בתורה, כל אחד לפי טבעו".

שאלה: כמה הורים שואלים, שילדים בגילאי שנים עשרה

הסיפור היומי

בוקר אחד 'נזכר' לפתע בנו של השכן המנוח במעלית המקולקלת, והחליט שצריך לתקנה. האברך המתגורר למטה התפלא: "מה יום מיוזמיים?! מדוע לבזבז 20 אלף ש"ח על מעלית שאף אחד לא משתמש בה?" אבל הבן התעקש, והזמין בו במקום טכנאי...

ומה מצאו כשנפתחה דלת המעלית?... | סיפור נפלא של השגחה פרטית שהתרחש בבני ברק

שממעל והדירה נשארה ריקה, מלבד איזה שיעור תורה שקיים שם הבן מפעם לפעם - לעילוי נשמת אביו המנוח בעל הדירה. לאחר כמה שבועות נשברה המעלית באופן שהוכרחו להחליף בה חלקים רבים - בסך עשרים אלף שקלים. נענה האברך: עד כאן! כי כבר אין במעלית צורך נחוץ כל כך, וה-20,000 שקלים שבין כך אינם תחת ידי ישראל בידי בעל הגמ"ח...

כעבור מחצית השנה (לפני כחודש ימים) 'נזכר' לפתע בנו של המנוח ז"ל שיש מעלית בבנין, והיא דורשת תיקון. לפליאת השכן - האברך, מה יום מיוזמיים? והרי זה כששה חדשים עומדת לה המעלית בקומה העליונה בדלתיים פתוחות ואין לה כל דורש ומבקש, מה לך כי נזכרת בה, מדוע לבזבז סתם עשרים אלף

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעו נא למעשה נס ופלא שאירע ממש לאחרונה (תשע"ט). באחד הבנינים שברח' שד"ל בבני ברק דרים שני שכנים. זה מכבר היה דר מלמעלה יהודי מבוגר בעל ממון, ומתחתיו אברך מן השורה. כשבא האברך לדור באותו הבנין היה הדבר על תנאי שעליו להשתתף בביטוח של המעלית, וסך הכל עליו לשלם בכל חודש 500 שקלים (סכום מכובד אצל אברך מן השורה), מה גם שהמעלית הייתה נשברת ומתקלקלת כל 'שני וחמישי' (ועלות התיקונים לא היתה בכלל שירות הביטוח). והאברך היה משתתף בהוצאות כי כך הותנה עמו - אעפ"י שלא היה לו כל צורך במעלית (שהרי הוא דר בקומה התחתונה). כל זה נמשך כשבעה חדשים, אז נסתלק לעולמו השכן

השעה מוקדמת, ונכנס לשחק באותה מעלית, ומשנכנס ושיחק בכפתוריה נסגרה עליו הדלת. צעק הנער ואין מושיע לו, כי רק שכן אחד - האברך הנ"ל דר באותו הבנין, בקומה שמתחת, ולא נשמע קול הנער...

ראה כמה סיבב הקב"ה והכניס לפתע אחר ששה חדשים 'ברען' (תבערה) בבנו של המנוח לתקן את המעלית תיכף ומיד, ואין כאן כל הסבר אחר, רק לומר שהקב"ה בורא ומנהיג את העולם, וסיבב כל זה להציל נפש אחת מישראל.

(באר הפרשה)

שקלים? - אמר לו הבן: "הרי ידעת שבזמנים קבועים יש בדירת אבי שיעור תורה, ואולי בקרוב אשכיר את הדירה, על כן, ראשית דבר הנני רוצה להעמיד את המעלית על תילה ולתקנה". וכל כך בער בו העניין, עד שהזמין בו במקום טכנאי מומחה למעליות.

היה זה בשעה 11:00 בבוקרו של יום. הטכנאי הגיע, פנה אל הקומה העליונה שכפי הידוע המעלית עומדת שם בדלתיים פתוחות, ולתדהמתו היא סגורה ונעולה. מיד פרץ אותה הטכנאי, ומצא בה נער, ילד קטן היושב על רצפת המעלית כשהוא לכוד בה זה כשעתיים! כי בבוקר בהליכתו לבית תלמודו הייתה

פרשת השבוע

היתה זו שעת דמדומי חמה. האברך הגיע לאופקים בתוך רכב ההובלות שחנה סמוך לבניני הקהילה, והנה יהודי וילדיו סוחבים בידם ספה גדולה, צועדים איתה לפינת הרחוב ומבעירים אש. אמרו לו שזה הרב...

יריעה מרתקת על פועלו של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל בתחום השעטנו

באותם ימים שהסקאי לא היה מצוי כל כך, הגומי אוויר שבספה כוסה בבד צמר, ואכן תפירת בד הצמר ברובה היתה במכונה, אבל סוף התפירה נעשתה ידנית בחוט פשתן, שהוא חוט חזק במיוחד, כך שספות רבות היו שעטנו. הוא עלה לירושלים ללמוד את הפרקטיקה של גילוי שעטנו בבגדים (מהרב יעקב עקיבא שישא זצ"ל). הוא קלט את התחום מהר מאד, השחזר את מבטיו וגילה שעטנו בעשרות ספות.

"בדקת את החליפה שלך?"

כמו כן הוכיח יהודים על לבישת שעטנו בבגדיהם. פשוט החריד אותם. "בדקת את חליפת הצמר שלך?" שאל, והראה לו - "הנה, היא בחשש שעטנו". כאשר עבר להתגורר בבני ברק, מפקידה לפקידה נכנס לביקורי בזק להשתלם במעבדה העירונית. גם כאשר היה לכאורה 'פרופסור' בנושא השעטנו, מדי תקופה נכנס שוב למעבדה העירונית בבני ברק לשמוע על גילויים נוספים במכשולי שעטנו בתעשייה המודרנית של התקופה, ולהשתלם במלאכת בדיקת השעטנו.

פעם שאלתי אותו: מה כל החרדה שלך להמשיך וללמוד את הנושא? הוא השיב כי יהודי לא יודע להיכן יתגלגל, ושמא יהיה זקוק לדעת היטב את העניין. והוסיף: "למדתי גם שחיטה ומצוות מעשיות אחרות כדי להינצל ממכשולות" (מפי ראש המעבדה המרכזית לבדיקת שעטנו בבני ברק הרב ישראל יעקב נוימן)

מעשה שהיה בשעת תפילת מנחה בישיבת אופקים. הכל התפללו שמונה עשרה וחזרת הש"ץ. הגר"ש פינקוס סיים את תפילתו והתיישב לתחנון. הוא הגביה את היד ליפול עליה בתחנון,

"ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך" (ויקרא יט ט)

הכל בגלל ספה אחת

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל התגורר תקופה מסוימת בתפרח, שם בבית הקטן הישן הייתה לו ספה 'אלטע שמטע' יד שניה. לאחר תקופה לא ארוכה שכבר השתמשו בה, עם העתקת דירתם לאופקים התגלה בה שעטנו. הצער שלו היה גדול כל כך, עד שגם נהרות של עשייה לא הצליחו לכבות את הכאב. מאז הוא פעל כמה שנים בתחום השעטנו, למד את המלאכה על בוריה, פעל והפעיל בתחום בדיקת שעטנו, עד שנפשו שבה אליו.

"המפגש הראשון שלי עם הגר"ש פינקוס ועם הקהילה בכלל, היתה שריפת ספה", סיפר אברך תלמיד חכם מאופקים. הייתה זו שעת דמדומי חמה. האברך הגיע בתוך רכב ההובלות שחנה סמוך לבניני הקהילה, והנה יהודי וילדיו סוחבים בידם ספה גדולה, צועדים איתה לפינת הרחוב ומבעירים אש. אמרו לו כי זה הרב. כנראה שזו הייתה הספה המדוברת ההיא שהבעירו בני המשפחה יחד, אולי כקרבת לד'.

האש ההיא שנדלקה בפינת הרחוב הצילה רבים מאיסור שעטנו עד היום הזה, כדלהלן, כי רבי שמשון לא מצא נוחם לנפשו באותה מדורה. ראשית, הוא ביקש ממעבדת השעטנו בבני ברק שיאותו לבקר בבתי לבדוק ספות משעטנו, והוא יממן את ההוצאה. כאשר קיבל את הסכמתם, פרסם מודעה בעיתון 'המודיע'. הוא עצמו גם כן עבר מבית לבית במלאכת קודש זו, וכך נבדקו עשרות ספות בבני ברק ובתל אביב, שרובם ככולם נמצאו שעטנו.

בספה הזו ולא העליתי בדעתי. מה עושים?" שאל האברך. "האם צריך לזרוק אותה עכשיו?"

"לא", השיב הרב. "שאר החוטים הם חוטים רגילים, רק ארבעת החוטים הללו בעייתיים. אל תתלוש אותם, כי אם תתלוש הקשר עלול להישאר בפנים. תפרום אותם בזהירות כדי שגם הקשר יצא, ותתפור את הבד בחזרה עם חוט רגיל, והנה לך ספה כשרה".

לאחר כשבועיים הוא ביקר אצלו שוב, כאשר ראה את הספה שאל: "אפשר כבר לשבת?"
"כן, תיקנתי".

הרב סמך עליו והתיישב.
"התיישב על הרצפה והציל אותנו"
יהודי תלמיד חכם מובהק שרבי שמשון למד עמו בחברותא סיפר כדלהלן:

"כאשר רבי שמשון התגורר בבני ברק הוא למד אתי בביתי מדי ערב. כאשר בא ללמוד מאן בעדינות לשבת על הכסא המרופד שעמד בחדר הספרים וביקש כסא מהמטבח ללא ריפוד. רכשתי את הרהיטים מנגר שבני משפחתי סמכו עליו מאוד כיהודי אמין במקצועו. ניסיתי לשאול אותו: ר' שמשון, מה לך ולהתעקשות כזאת? ממה כבר יש לחשוש, וכמה סיכויים יש לשעטנז? אבל הוא היה נחוש בדעתו. כיון שכך לא התווכחתי אתו. התרגלנו מידי יום להוציא כסא ולהכניס תחתיו כסא מהמטבח. למדנו בשקידה גמרא, ראשונים ואחרונים כשנה.

יום אחד נמאס לי כביכול, וכידיד קרוב מאד אמרתי לו: ר' שמשון, מה אתה עושה שטויות, תשב נורמאלי כמו כולם. הוא כמובן לא נפגע והשיב בניחותא: "במטותא מנייכו, תשאל את בעלת הבית האם מסכימה שאערוך בדיקה קטנה בספה (שהריפוד שלה מקביל לכסאות). לא אזיק מאומה לספה שלכם, רק אשלוף חתיכה קטנה מתחתית הספה ממקום שלא נראה לעין כלל".

קראתי לעקרת הבית, היא הסכימה. ר' שמשון ביקש מספריים, התיישב על הארץ, התכופף, שלף חתיכת בד מאחד המקומות באחד החיבורים, בדק והראה לי. "שעטנז גמור". בשרי נעשה חידודין חידודין. כמובן שלמחרת צלצלתי למוכר, והוא החליף לנו את כל הריפוד.

(הרב א' חפץ, יתד נאמן אחרי קדושים תשע"ג)

אך הרימה ולא הורידה, כי לידו בחור פסע אחורנית ג' פסיעות עושה שלו' במרומיו, ובהרף עץ הבחין כי הבד שהוא לבוש יש לחשוש בו משעטנז. מיד בסוף התפילה, באמצע בית המדרש של ישיבת אופקים, קרא לו. "תגידי, אתה בדקת את המכנס שלך משעטנז?"
"מה צריך לבדוק מכנסיים משעטנז? ידעתי כי חליפות בודקים".

"האם אפשר לי לבדוק?" שאל הרב. "בוודאי", השיב הבחור. הגר"ש פינקוס חתך לו מהבטנה של המכנסיים כמה סיבים, הוציא מכיסו מצית, הדליק את הסיבים, כיבה אותם בנשיפה והריח את העשן. הגביה את ראשו: "ידידנו, שעטנז! שעטנז! תוריד את הבגד". הבחור עמד נבוך. "תוריד, שעטנז!" כולם התקהלו, גם ראש הישיבה הגאון רבי חיים קמיל. רבי שמשון מיהר והפשיל את הפראק, כיסה את הבחור ופקד עליו להוריד, ואז הוריד, ור' שמשון שלח בחור להביא לו מכנס אחר מחדרו (מפי עדי ראייה לכותב השורות).

ושבו מפי בעל המעשה: הוא נכנס אלי הביתה. היתה לי ספה מסקאי פלסטיק. המזרן של הספה היה כולו עטוף. ר' שמשון נכנס לביתי, התיישב ומיד קפץ, כאילו משהו נתן לו דקירה ודחיפה כלפי מעלה. מה קרה? שאלתי.

"האם זה בדוק?"
זה סקאי, מה יש פה לבדוק?
"מתחת לסקאי יכול להיות שריפודו בשעטנז"
כיון שהיה לו באופן קבוע בכיס פינצטה וסכין קטן, הוא שאל האם הרבנית מסכימה שיבדוק. כאשר קיבל הסכמה, פתח את הסקאי בפניה נסתרת ביותר, הביט וראה שהפנים עמוס בבד. הציץ עוד וקרא: "יש פה שעטנז. חוט התפירה שתופר הוא פשתן. הבד עצמו בסדר, אבל החוט".

הוא נכנס לביתו של אחר, וכיון שהכיר את הבדים מיד זיהה חשש שעטנז בספה. בהסכמת בעל הבית הוריד את המזרן על הארץ, הראה לו כי יש בו ארבעה חוטים אלכסוניים התופרים את הבטנה של הספה מתחת למזרן, ואותם בדרך כלל עושים מחוט פשתן חזק. הוא הסתכל על החוט, תלש אותו, שרף, הריח, ואמר: "הנה, כאן פשתן וכאן צמר, הספה שלך שעטנז".
האיש החל להזיל דמעות. "עשרים שנה שאנו משתמשים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר לאכול 'מצת חמץ' בראש חודש ניסן?

ואף מצה שלא ניתן לקיים בה את מצות אכילת מצה בליל הסדר, כגון מצה שנאפתה שלא לשם מצוה - אסור לאוכלה. ואף לענין 'מצת חמץ' המצויה בזמננו - הורו פוסקי זמננו שאסור לאוכלה בערב פסח, אך מותר אף לנוהגים שלא לאכול מצה מראש חודש ניסן, לאכול מצה זו עד ליל י"ד בניסן.

[שו"ע תעא, ב, ומשנ"ב יא-יב; ביאורים ומוספים דרשו, 6-8]

חכמינו ז"ל אסרו לאכול מצה ב"ד בניסן, ערב הפסח, כדי שיהא 'היכר' לאכילתה לשם מצוה בליל הסדר. ויש אומרים שהאיסור הוא כבר מליל י"ד בניסן. ויש שנהגו שלא לאכול מצה מראש חודש ניסן, ויש יחידים שנהגו להחמיר בכך כבר משלושים יום לפני הפסח, שהוא הזמן שבו מתחילים לשאול ולדרוש בהלכות הפסח.

האם מותר לאכול בערב פסח עוגה העשויה מקמח מצה?

עד 'שעה עשירית', (שממנה והלאה אסור לאכול כל מאכל העשוי מחמשת מיני דגן, ראה תקציר לאתמול); משום שלא ניתן לקיים בה את מצות אכילת מצה; ויש אוסרים. ומצה מטוגנת - נחלקו הפוסקים אם מותר לאוכלה בערב פסח, וראוי להחמיר.

[שו"ע תעא, ב, משנ"ב יט-כ, ושעה"צ ס"ק יט ויכא; ביאורים ומוספים דרשו, 17, 21 ו-24]

בהמשך לאמור: מצה שנאפתה כהלכתה, וטחונה, ולשו את 'קמח המצה' בשמן ובביצים, וכדומה, ואפו ממנו עוגה - אסור לאכול את העוגה בערב פסח, משום שבקמח המצה לכשעצמו, ניתן לקיים את מצות אכילת מצה בליל הסדר. אולם, מצה מבושלת - וכגון כופתאות למרק, המכונות 'קניידלאך', העשויות מקמח מצה - מותר לאוכלה בערב פסח,

האם מותר לאכול בערב פסח את הפירות שמהם מכינים חרוסת?

את החרוסת בליל הסדר לתאבון; ונהגו שלא לאכול אף את הפירות שמהם מכינים חרוסת. וגם על מנהג זה כתבו הפוסקים שאין לו מקום, משום שאין מצוה באכילת החרוסת, ומטרתה היא רק לטיבול המרור כדי להפיג את חריפותו, ואדרבה, צריך לנער אותה מהמרור, ולא לאכול ממנה כמות מרובה.

[שו"ע תעא, ב, ומשנ"ב וס"ק טו; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

יש שנהגו שלא לאכול מרור בערב פסח, כדי שיאכלוהו בליל הסדר לתאבון, וכתבו הפוסקים שאין מקום למנהג זה, משום שהמרור אמור להאכל כעיניו, ולא כמאכל שתאבים לאוכלו; אך יש שפירשו כי כוונת הנוהגים כן אינה לתאבון של רצון לאכול, אלא לחביבות המצוה הנגרמת מאכילת מאכל שיש בו משום חידוש. וכמו כן, יש שנהגו שלא לאכול חרוסת בערב פסח, כדי שיאכלו

* בערב פסח, מתחילת 'שעה עשירית' ואילך, אסור לאכול כל מאפה או תבשיל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן, משום שהוא משביע וגורם להפחתת התאבון בלילה. ואכילת פירות וירקות, בשר, דגים, וביצים, וכל מאכל שאינו מחמשת מיני דגן, מותרת בערב פסח במשך כל שעות היום, אך יש להימנע מאכילה מרובה שתגרום להפחתת התאבון בלילה. ושתיית יין - בכמות מועטה, אסור, משום שהיא 'משביעה', וגורמת להפחתת התאבון בלילה; ובכמות מרובה, מותר, כיון שהיא מגבירה את התאבון; והדבר תלוי בטבעו של השותה עצמו - האם כמות השתייה תגרום להגברת התאבון, או להפחתתו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן להכשיר כלי פלסטיק בהגעלה?

חז"ל והפוסקים, וממילא לא ידוע לנו אם ההגעלה מפליטה את האיסור ה'בלוע' בו. אולם, אף לדעת המחמירים, בנוגע לאיסור בשר בחלב ניתן להקל בהגעלה שלוש פעמים ב'כלי ראשון' שעל גבי האש; וכן אם הכלי בלע את האיסור רק ב'כלי שני', ניתן להכשירו בהגעלה.

[ביאורים ומוספים דרשו תנא, 131]

כלי פלסטיק - יש אומרים שניתן להכשירם בהגעלה, הן מחמץ והן מאיסורים אחרים, אולם, אם קיים חשש שיתקלקלו - וכגון בכלי פלסטיק עדינים - אין להכשירם בהגעלה, מחשש שלא ירתיחו את המים כראוי. ויש המחמירים לענין איסור חמץ, ומקלים בנוגע לאיסורים אחרים, כגון 'בשר בחלב'. ויש המחמירים בנוגע לכלל האיסורים, משום שהפסלטיק הוא חומר שהתחדש בדורות האחרונים, ולא התפרש דינו בדברי

הלוח היומי

ה' באייר | רבי מאיר ב"ר יצחק איציק אוערבאך מקאליש בעל 'אמרי בינה'

יארצייט:

תרל"ה: רבי מאיר ב"ר יצחק איציק אוערבאך מקאליש בעל 'אמרי בינה'
תרע"א: רבי ברוך מאיר ב"ר מנחם נחום מטשערנאביל מאזאריניץ
תרע"ו: רבי אליעזר חיים ב"ר ברוך מסקאליא בעל 'שיח אליעזר'
תשט"ז: רבי נח ב"ר בנימין שמעונוביץ ר"י כנסת חזקיהו'

"כמה נואלו הרבה מבני אדם שטבעם תמיד לדרוש מחבריהם מה דיבר פלוני אודותם"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

קבלת רכילות, דהוא אסור, והוא חוטא ומחטיא את חברו...".
הדברים אמורים לגבי הצד המפציר, ומה יעשה אותו חבר
הנתון ללחץ ההפצרות המרובות? בביאורים ומוספים מציינים
למה שכתב ה'חפץ חיים' לעיל בכלל א' סעיף ח': "ולענין מה
להשיב אם שואלו מה דיבר פלוני אודותי, תלוי בזה: אם יש לו
עצה להשיבו באופן שלא יהיה שקר גמור, וגם לא יהיה רכילות.
ישיבהו באופן זה ולא יוציא שקר מפיו. ואם הוא מבין שחברו לא
יקבל זה לתשובה, מותר לומר שקר גמור מפני השלום".
ואף שלכאורה עדיף שישתוק ולא יאמר אפילו מקצת שקר,
יש שביאר (עלי באר) שאם ישתוק כאן יבין השואל מזה שפלוני
דיבר עליו וזה אבק רכילות, ועל כן הותר לדבר ולשקר במקצת
מפני השלום.

בסעיף ה' מכלל ה' בהלכות רכילות, מעורר ה'חפץ חיים'
"כמה נואלו הרבה מבני אדם שטבעם תמיד לדרוש מחבריהם
מה דיבר פלוני אודותם, ואפילו אם מידעת דבר הזה אין נפקא
מינה להם על להבא. וכשהם אינם רוצים לגלות להם, מפצירים
בהם הרבה עד שמגלים להם מה דיבר פלוני אודותם. ויש באלו
הדברים גנאי, ומקבלים את הדבר לאמת גמור, ועל ידי זה נעשו
שונאים גמורים...".
וכותב רבנו בחומרת הדבר, שהרי אפילו אם היה חברו מספר
לו מעצמו, ללא שביקש, ואפילו היה זה דבר שנוגע לו להבא - היה
אסור לו להאמין בזה, רק לחוש. ואם אין הדבר נוגע לו על להבא,
אסורה אפילו השמיעה - "ועל אחת כמה וכמה לעמוד על חברו
ולהפצירו עד שיבוא המספר לכלל סיפור רכילות והשומע לאיסור

כ' לעומר

הג"ר חיים זייטשיק (מתלמידי ה"חפץ חיים") אמר: צדקה היא מצוה שאינה מצויה תמיד, כי אם אין עניים אין מצות צדקה, ויש
הפסקות במצוה זו, ואילו גמילות חסדים היא מצוה המקיפה את כל היום וכל הלילה, היא מזדמנת עם כל האנשים שנפגש בהם,
ואפילו עשירים, בין ביום ובין בלילה, ולא דווקא בממון, אלא גם דיבורי כבוד והערצה.
(מעייני החיים - וירא אות ד)

בכל פעולה שאנו עושים למען הזולת (ואף עם בני הבית) נכוין לשם מצות חסד ומצות "ואהבת לרעך כמוך"